

Københavns Universitet

Fiskeriets økonomi 2016

Nielsen, Rasmus

Publication date:
2016

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Nielsen, R., (2016). Fiskeriets økonomi 2016: Fiskeforarbejdning, Nr. 030-0002/13-5480, 13 s., jun. 13, 2016.
IFRO Udredning, Nr. 2016/13

IFRO Udredning

Fiskeriets økonomi 2016:
Fiskeforarbejdning

Rasmus Nielsen

IFRO Udredning 2016 / 13

Fiskeriets økonomi 2016: Fiskeforarbejdning

Forfatter: Rasmus Nielsen

Udarbejdet i henhold til aftale mellem Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi og Miljø- og Fødevareministeriet om forskningsbaseret myndighedsberedskab.

Denne udredning udgør kapitel 5 i Fiskeriet økonomi 2016.

Udgivet juni 2016

Se flere myndighedsaftalte udredninger på www.ifro.ku.dk/publikationer/ifro_serier/udredninger/

Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg
www.ifro.ku.dk

5. Fiskeforarbejdning

Formål	I dette afsnit beskrives den økonomiske situation i fiskeforarbejdningsindustrien frem til 2015, herunder analyseres sektorens struktur, produktion og økonomi.
Data	Grundlaget for analysen er en række data indsamlet af Danmarks Statistik og viderebearbejdet af Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi. De primært anvendte datakilder er den generelle erhvervsstatistik, Regnskabsstatistik og Industriens salg af varer.
Underbrancher	Analysen foretages på underbrancher, hvor de enkelte firmaer er placeret efter deres vareproduktion fordelt på arter og produktform. Grundlag for underbrancheinddelingen er beskrevet i Fiskeriets Økonomi 2006.

1.1. Fiskeforarbejdningssektorens struktur

Danmarks Statistiks opdeler fiskeindustrien på 3 branchegrupper	Danmarks Statistik fordeler den danske fiskeindustri på tre branchegrupper efter firmaernes vareproduktion: "Fiskeherme-tik-, fiskefars- og fiskefiletfabrikker", "Røgning og saltning af fisk m.v." samt "Fiskemelsfabrikker". I forbindelse med analysearbejdet af den danske forarbejdningsindustri har Fødevarerøkonomisk Institut opdelt branchegrupperne yderligere. Underbrancheinddelingen er baseret på industriens salg af varer fra 2011 til 2015, mens den økonomiske analyse er baseret på regnskabsstatistikken for årene 2011 til 2013 opgjort af Danmarks Statistik.
Fødevarerøkonomisk Institut opdeler branchegrupperne efter art og produktform	Som det første kriterium for underbrancherne anvendes de fiskearter, som forarbejdes i de enkelte firmaer. Dernæst fordeles firmaerne efter produktformen af deres vareproduktion. Fødevarerøkonomisk Institut har anvendt samme principper for underbrancheinddelingen som i Fiskeriets Økonomi 2006-15, korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver:

- Torske- og fladfisk
- Sild og makrel
- Rejer og muslinger
- Laksefisk
- Blandet forarbejdning
- Fiskemel og -olie

Anvendelsen af arts-kriteriet er relevant, da de enkelte under-brancher har en høj andel af deres vareproduktion baseret på hovedarten, jf. tabel 5.1. De enkelte underbrancher fremstår som relativt specialiserede i forhold til de arter, som de forarbejder. For flere af underbrancherne udgør hovedartens andel op mod 80 % af den samlede vareproduktion. De mest specialiserede konsumunderbrancher ses at være Rejer og muslinger", "Sild og makrel" og "Laksefisk" og, som har en andel på henholdsvis 82 %, 78 % og 78 % af de respektive arter. Fiskemelsfabrikkernes opnår en andel på 100 %, da deres produkter udelukkende er baseret på industrifisk og fiskeaffald.

Tabel 5.1. Andel (%) af vareproduktion baseret på fiskearter for underbrancher, 2015

	Torske- og fladfisk	Sild og Makrel	Rejer og muslinger	Laksefisk	Industrifisk	Andre arter	I alt
Torske- og fladfisk	74	0	2	3	20	0	100
Sild og makrel	1	78	0	15	5	2	100
Rejer og muslinger	2	0	82	9	7	0	100
Laksefisk	1	16	2	78	4	0	100
Blandet forarbejdning	11	12	18	10	48	0	100
Fiskemel og -olie	0	0	0	0	0	100	100

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Underbrancher har en homogen produktion

Sammenholdes produktformen af varerne i de enkelte underbrancher, som er det andet kriterium for placeringen i under-brancher, er der også her en høj grad af specialisering. Flere af underbrancherne har således en stor andel af deres vareproduktion placeret i en enkelt produktgruppe, jf. tabel 5.2.

Tabel 5.2. Andel af vareproduktionen på produktformer for underbrancher, 2015

	Fersk filet	Frosset filet	Røget, saltet og tørret	Tilberedt og kon- serveret	I alt
Torske- og fladfisk	18	9	10	63	100
Sild og makrel	4	2	6	88	100
Rejer og muslinger	0	0	10	90	100
Laksefisk	29	14	54	4	100
Blandet forarbejdning	19	2	0	79	100
Fiskemel og -olie	0	0	0	100	100

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den endelige opdeling af firmaer i den danske fiskeindustri på underbrancher for 2013 ser ud som vist i tabel 5.3.

Tabel 5.3. Antal firmaer og fuldtidsbeskæftigede

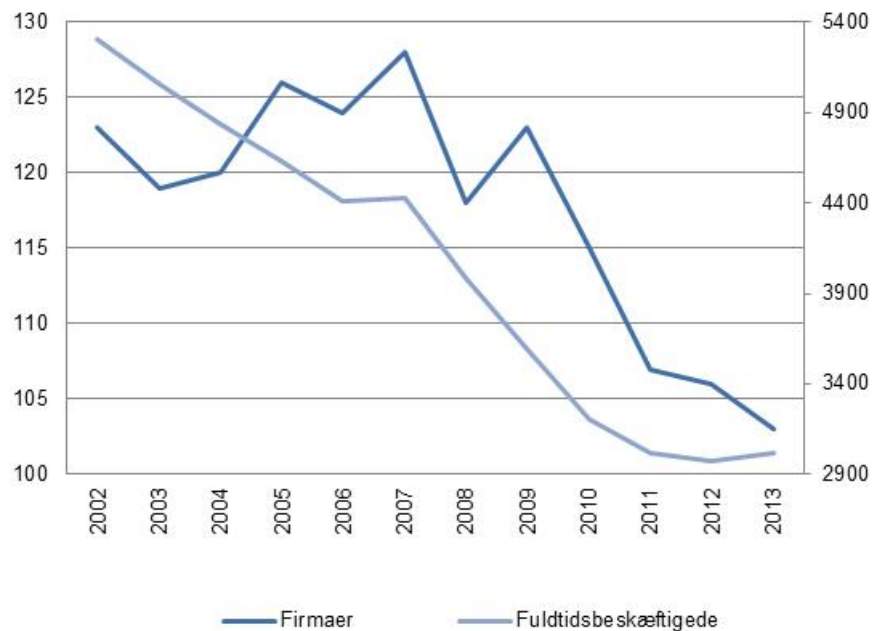
	Firmaer -----			Beskæftigede -----		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	11	11	11	595	544	431
Sild og makrel	13	10	9	466	447	426
Rejer og muslinger	11	10	11	276	404	394
Laksefisk	42	41	39	974	845	901
Blandet forarbejdning	24	29	28	432	474	511
Konsum i alt	101	101	98	2.742	2.714	2.663
Fiskemelsfabrikker	6	5	5	277	262	356
I alt	107	106	103	3.019	2.975	3.019

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Udviklingen i antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede over perioden fra 2002 til 2013 viser, at der har været et betydeligt fald i antallet af fuldtidsbeskæftigede mens

antallet af firmaer har været relativt konstant, som det fremgår af figur 5.1.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede

Kilde: Danmarks Statistik Regnskabs- og Erhvervsbeskæftigelsesstatistik.

Antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede faldt

I 2013 var der 103 firmaer, hvilket var et fald på 20 virksomheder i forhold til 2002. Antallet af fuldtidsbeskæftigede i industrien faldt fra 5.302 i 2002 til 3.019 i 2013. Den gennemsnitlige størrelse på firmaerne målt ved antallet af fuldtidsbeskæftigede faldt fra 43 til 29 pr. firma, mens den samlede beskæftigelse udviste et fald på 43 % fra 2002 til 2013.

1.2. Historisk produktion og økonomi

I det følgende gennemgås fiskeforarbejdningssektorens produktion for årene 2011 til 2015 baseret på industriens salg af varer fra Danmarks Statistik, mens økonomien alene præsenteres for årene 2011 til 2013, da nyere Regnskabsstatistik ikke eksisterer.

1.2.1. Produktion

Produktionen af de vigtigste anvendte fiskearter er angivet i tabel 5.4.

Tabel 5.4. Produktion fordelt på anvendt fiskearter (tons)

	2011	2012	2013	2014	2015
--	------	------	------	------	------

Laksefisk	32.297	36.050	28.696	39.484	38.437
Torskefisk	29.795	27.511	28.482	25.857	25.369
Rejer	12.380	16.283	16.941	16.185	15.216
Sild	37.732	46.893	49.444	51.435	49.956
Fladfisk	860	655	1.058	629	562
Makrel	14.647	12.195	10.701	10.822	11.341
Muslinger	5.008	4.446	9.742	5.679	5.081
Andre	29.944	21.740	23.324	21.047	21.642
Konsum i alt	162.664	165.773	168.387	171.137	167.605
Industrifisk	338.039	278.500	301.165	280.993	281.751
I alt	500.703	444.273	469.552	452.130	449.356

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den totale produktion baseret på konsumfisk var i 2015 på 167.605 tons, hvilket er et fald på 2 % i forhold til 2014. Produktionen af fiskemel og olie var på 281.751 tons, hvilket svarende til et stort set uændret produktionsniveau fra 2014.

Produktion af makrel og andre konsumarter steg i 2012

Produktionen af makrel og andre arter oplevede en mindre fremgang i produktionen fra 2014 til 2015. Makrel oplevede den største relative fremgang på 5 %, mens den absolutte stigning var størst for andre arter med en fremgang på 0,6 tusind tons svarende til 3 %.

Produktionen af de øvrige arter faldt

De øvrige arter oplevede alle en tilbagegang, hvor den mest markante absolutte tilbagegang var for sild, hvor produktionen faldt med 1,5 tusind tons svarende til et fald på 3 %. Produktionen af industrifisk var stort set uændret, hvilket samlet set betød et mindre fald i produktionen fra 2014 til 2015 på 1 %.

Fra 2011 til 2015 faldt produktionen med 10 %

Set over hele perioden 2011 til 2015 er konsumproduktionen steget med 3 %, mens produktionen af industrifisk er faldet med 17 %, hvilket samlet set gav en nedgang i produktionen på 10 %. Fordelt på enkelte arter oplevede sild, rejer og laks en fremgang på henholdsvis 32, 23 og 19 %, mens de øvrige arter oplevede en uændret eller faldende produktion. Andre konsumarter oplevede det største absolutte fald med en tilbagegang på 8 tusind ton.

Produktionen er angivet på produktformer i tabel 5.5.

Tabel 5.5. Produktion fordelt på produktformer (tons)					
	2011	2012	2013	2014	2015
Fersk filet	19.159	28.255	25.768	29.633	26.134
Frosset filet	11.935	11.057	14.785	14.991	12.515
Røget, saltet og tørret	27.898	28.161	26.750	29.837	27.143
Tilberedt og konserveret	103.672	98.300	101.084	96.675	101.812
Konsum i alt	162.664	165.773	168.387	171.137	167.605
Fiskemel og -olie	338.039	278.500	301.165	280.993	281.751
I alt	500.703	444.273	469.552	452.130	449.356

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Produktformerne tilberedte og konserverede varer samt fiskemel og -olie oplevede en mindre fremgang på 5 % og 0,3 %, mens de øvrige fersk og frosset filet samt røget,

saltet og tørrede produkter oplevede en tilbagegang i produktionen fra 2014 til 2015.

Øget produktion af fersk og frosset filet reducerer forarbejdningsgraden fra 2011 til 2015

Over hele perioden 2011 til 2015 steg produktionen af fersk og frosset filet med henholdsvis 35 % og 5 %, mens tilberedte- og konserverede varer samt røgede produkter oplevede en mindre tilbagegang på henholdsvis 2 og 3 %. Set over hele perioden er forarbejdningsgraden reduceret en smule, idet andelen af mere forarbejdede varer i form af røgede og konserverede produkter er faldet fra 81 % til 77 % af den samlede konsum produktion.

I tabel 5.6 vises produktionen fordelt på underbrancher.

Tabel 5.6. Produktion fordelt på underbrancher (tons)					
	2011	2012	2013	2014	2015
Torske- og fladfisk	37.201	34.195	31.413	31.519	31.407
Sild og makrel	54.270	55.372	53.588	58.314	57.903
Rejer og muslinger	21.691	21.926	28.077	22.010	20.317
Laksefisk	32.283	36.837	33.875	43.749	42.558
Blandet forarbejdning	19.862	20.129	23.663	17.625	17.809
Konsum i alt	165.307	168.459	170.617	173.216	169.995
Fiskemelsfabrikker	335.396	275.814	298.935	278.913	279.361
I alt	500.703	444.273	469.552	452.130	449.356

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Faldende produktion for ”Rejer og muslinger”

Produktionen steg svagt i branchen ”Blandet forarbejdning”, som den eneste fra 2014 til 2015. Det største fald for de øvrige brancher var for ”Rejer og muslinger” med et fald på 8 %.

Set over hele perioden 2011 til 2015 er de eneste brancher der har oplevet produktionsfremgang været ”Sild og makrel” og ”Laksefisk med henholdsvis 7 og 32 %”, mens de øvrige brancher har haft en tilbagegang. De største fald er sket i brancherne ”Torske- og fladfisk” og ”Blandet forarbejdning” med henholdsvis 16 % og 10 %.

Fiskemelsfabrikkernes produktion er faldet med 17 %

Fiskemelsfabrikkernes var stort set uændret fra 2014 til 2015, mens produktionen set over hele perioden fra 2011 til 2015 er faldet med 17 %. Produktionen er normalt svingende fra år til år, blandt andet som følge af svingende tilførsler af tobis, brisling og sperling.

1.2.2. Bruttoindtægt

Bruttoindtægten består af salgsværdien af egen produktion, engrossalg, videresalg af produkter, forøgelse af varelagre samt andre driftsindtægter.

Gennemsnitlige afsætningspriser fordelt på arter

Produktionsværdien bestemmes af produktionen, samt af udvikling i afsætningspriserne. I tabel 5.7 er udviklingen i de gennemsnitlige afsætningspriser fordelt på fiskearter vist.

Tabel 5.7. Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på anvendt fiskeart (kr./kg.)

	2011	2012	2013	2014	2015
Laksefisk	59,35	50,82	63,24	66,03	68,45
Torskefisk	33,69	32,99	33,01	34,04	37,10
Rejer	56,55	66,96	66,12	70,15	94,34
Sild	17,78	24,22	22,89	20,71	21,84
Fladfisk	87,88	94,59	70,39	102,62	109,31
Makrel	34,55	41,24	38,57	37,10	34,27
Muslinger	32,31	24,46	13,32	30,40	30,73
Andre	49,11	40,56	36,95	38,59	39,05
Gennemsnit konsum	39,99	39,34	38,52	41,72	45,05
Industrifisk	8,60	9,23	10,63	9,61	10,76
Gennemsnit	18,80	20,46	20,63	21,76	23,55

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

I tabel 5.8 er den gennemsnitlige afsætningspris for de forskellige produktformer vist.

Tabel 5.8. Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på produktformer (kr./kg.)

	2011	2012	2013	2014	2015
Fersk filet	40,70	35,66	39,99	39,97	45,84
Frosset filet	37,09	28,03	27,65	34,33	41,53
Røget, saltet og tørret	59,02	53,70	52,97	63,63	69,85
Tilberedt og konserveret	35,08	37,55	35,91	36,63	38,66
Konsum i alt	39,99	39,34	38,52	41,72	45,05
Fiskemel og -olie	8,60	9,23	10,63	9,61	10,76
I alt	18,80	20,46	20,63	21,76	23,55

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Produktionsværdi på fiskeart og produktform

På grundlag af produktionen og afsætningspriserne opgjort i løbende priser fremkommer produktionsværdien. Produktionsværdierne fordelt på henholdsvis fiskearter og produktformer er vist i tabel 5.9 og 5.10.

Tabel 5.9. Produktionsværdi fordelt på anvendt art (mio. kr.)

	2011	2012	2013	2014	2015
Laksefisk	1.917	1.832	1.815	2.607	2.631
Torskefisk	1.004	908	940	880	941
Rejer	700	1.090	1.120	1.135	1.436
Sild	671	1.136	1.132	1.065	1.091
Fladfisk	76	62	74	65	61
Makrel	506	503	413	401	389
Muslinger	162	109	130	173	156
Andre	1.471	882	862	812	845
Konsum i alt	6.506	6.521	6.486	7.139	7.550
Industrifisk	2.906	2.570	3.201	2.701	3.032
I alt	9.411	9.091	9.687	9.840	10.582

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den totale produktionsværdi steg med 8 % fra 2014 til 2015

Den samlede produktionsværdi af konsumfisk udgjorde 7,5 mia. kr. i 2015, hvilket var en stigning på 411 mio. kr. svarende til 6 % i forhold til 2014. Produktionsværdien af industrifisk steg med 331 mio. kr. svarende til 12 %. Den totale produktionsværdi steg således med hele 742 mio. kr. eller 8 %.

Tabel 5.10. Produktionsværdi delt på produktformer (mio. kr.)

	2011	2012	2013	2014	2015
Fersk filet	780	1.008	1.031	1.184	1.198
Frosset filet	443	310	409	515	520
Røget, saltet og tørret	1.646	1.512	1.417	1.898	1.896
Tilberedt og konserveret	3.637	3.692	3.629	3.542	3.937
Konsum i alt	6.506	6.521	6.486	7.139	7.550
Fiskemel og -olie	2.906	2.570	3.201	2.701	3.032
I alt	9.411	9.091	9.687	9.840	10.582

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Fremgang i produktionsværdi for konsum produkter

Den samlede produktionsværdi var uændret for produktformerne ”Fersk og Frosset filet” og ”Røget”, mens produktformen ”tilberedte og konserverede” oplevede en fremgang fra 2014 til 2015.

Værdien for fiskemel og olie faldt

Produktionsværdien af ”Fiskemel og -olie” var i 2015 i alt 3 mia. kr., svarende til en øget produktionsværdi på 12 %.

I tabel 5.11 vises den totale bruttoindtægt for årene 2011 til 2013. Salg af egenproduktion svarer til produktionsværdien, mens salg af engrossvarer dækker salg af handelsvarer, samt salg af ikke forarbejdet fersk og frosset fisk.

Tabel 5.11. Total bruttoindtægt (mio. kr.)

	2011	2012	2013
Salg af egen produktion	9.411	9.091	9.687
Engrossalg	2.701	3.975	3.970
Forøgelse af varelagre	364	94	-240
Andre driftsindtægter	424	88	654
I alt	12.900	13.248	14.071

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Bruttoindtægten i 2013 var 9 % højere end 2011

Den totale bruttoindtægt var i 2013 på 14,1 mia. kr., hvilket var 6 % eller 823 mio. kr. højere end i 2012. Fra 2011 til 2013 steg bruttoindtægten med 1.171 mio. kr., hvilket var en stigning på 9 %. Både salget af egenproduktion og engrossalget steg fra 2011 til 2013.

Udviklingen i bruttoindtægten for de seks underbrancher er vist i tabel 5.12.

Bruttoindtægten faldt for konsum og steg for fiskemel

Bruttoindtægten faldt i konsumindustrien med 572 mio. kr., svarende til 6 % fra 2012 til 2013, mens bruttoindtægten for fiskemelsfabrikkerne steg med 1.395 mio. kr. eller 45 %.

Tabel 5.12. Bruttoindtægt fordelt på brancher (mio. kr.)

	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	2.362	1.431	1.954
Sild og makrel	1.599	1.779	1.575
Rejer og muslinger	2.183	2.855	2.063
Laksefisk	2.250	2.617	2.610
Blandet forarbejdning	1.029	1.491	1.401
Konsum i alt	9.423	10.174	9.602
Fiskemelsfabrikker	3.477	3.074	4.469
I alt	12.900	13.248	14.071

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik.

Fremgang for ”Torske- og fladfisk”

Ser man på udviklingen mellem 2012 og 2013 oplevede kun underbranchen ”Torske- og fladfisk” fremgang i bruttoindtægten, mens alle øvrige underbrancher oplevede en tilbagegang.

1.2.3. Driftsomkostninger

Driftsomkostningerne udgøres af indkøb af råvarer, indkøb af handelsvarer til direkte videresalg (engrossalg), energi og andre ordinære omkostninger. Driftsomkostningerne inkluderer således ikke omkostninger til aflønning af arbejdskraft og kapital.

De totale driftsomkostninger for forarbejdningsindustrien er angivet i tabel 5.13.

Tabel 5.13. Totale driftsomkostninger (mio. kr.)

	2011	2012	2013
Køb af råvarer	7.778	7.908	8.850
Engrossalg	1.696	1.860	2.357
Energi	296	203	244
Andre ordinære udgifter	1.062	1.367	930
I alt	10.832	11.338	12.381

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik.

Totale drifts- omkostninger steg fra 2012 til 2013

Driftsomkostninger var i 2013 på 12,4 mia. kr., hvilket svarer til en forøgelse på 9 % i forhold til 2012. De stigende udgifter skyldes især at udgifterne til køb af råvarer og engrossalg steg mellem 2012 og 2013. Stigningen var på henholdsvis 12 % og 27 %.

Udviklingen i de totale driftsomkostninger er angivet i tabel 5.14 for de 6 underbrancher.

Tabel 5.14. Totale driftsomkostninger fordelt på brancher (mio. kr.)

	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	1,960	1,227	1,657
Sild og makrel	1,367	1,460	1,224
Rejer og muslinger	1,773	2,330	1,717
Laksefisk	1,853	2,212	2,256
Blandet forarbejdning	815	1,219	1,178
Konsum i alt	7,768	8,447	8,033
Fiskemelsfabrikker	3,064	2,891	4,348
I alt	10.832	11.338	12.381

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Faldende driftsomkostninger for konsum og stigende for fiskemel

Driftsomkostningerne faldt for konsumindustrien med 414 mio. kr., svarende til 5 %, mens driftsomkostninger for fiskemelsfabrikkerne steg med 1.457 mio. kr. eller 50 % fra 2012 til 2013. Fra 2011 til 2013 steg driftsomkostningerne for konsumindustrien med 265 mio. kr., mens driftsomkostningerne for fiskemelsfabrikkerne steg med 1.284 mio. kr.

1.2.4. Indtjening

Definition af indtjening

Fiskeforarbejdningssektorens indtjening er defineret som bruttoindtægten fratrukket alle driftsomkostninger (ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital). Indtjeningen belyser, hvor meget der er til aflønning af produktionsfaktorerne arbejdskraft og kapital. Indtjeningen for de seks underbrancher er angivet i tabel 5.15.

Tabel 5.15. Indtjening fordelt på brancher (mio. kr.)

	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	401	204	297
Sild og makrel	232	320	350
Rejer og muslinger	411	525	345
Laksefisk	397	405	354
Blandet forarbejdning	214	272	223
Konsum i alt	1.655	1.727	1.569
Fiskemelsfabrikker	413	183	121
I alt	2.068	1.910	1.690

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik.

Indtjening i konsumindustrien faldt

Den totale indtjening i konsumindustrien var på 1,6 mia. kr., hvilket var 158 mio. kr. lavere end i 2012. I forhold til 2011 faldt indtjeningen med 86 mio. kr., svarende til 5 %.

Fiskemelsfabrikkeres indtjening faldt 62 mio. kr.

Indtjeningen i fiskemelsfabrikkerne faldt med 62 mio. kr., svarende til et 34 % i forhold til 2012. I forhold til 2011 faldt indtjeningen med hele 292 mio. kr.

1.2.5. Arbejdskraft aflønning

Definition af arbejdskraft aflønning

I industriens arbejdskraft aflønning indgår omkostninger til lønninger, gager, pensioner og social sikring. Arbejdskraft aflønningen fremgår af tabel 5.16.

Aflønning af arbejdskraften i konsumindustrien var 1,0 mia. kr. i 2013, hvilket var et fald på 25 mio. kr. i forhold til 2012. Arbejdskraft aflønningen var i fiskemelsfabrikkerne på 183 mio. kr. i 2013, svarende til en forøgelse på 52 mio. kr. i forhold til 2012.

Tabel 5.16. Omkostninger til aflønning af arbejdskraft fordelt på brancher (mio. kr.)

	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	223	130	162
Sild og makrel	210	211	198
Rejer og muslinger	95	139	103
Laksefisk	284	305	311
Blandet forarbejdning	149	196	182
Konsum i alt	961	981	956
Fiskemelsfabrikker	223	131	183
I alt	1.184	1.111	1.139

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Aflønning faldt fra 2011 til 2013

Fra 2012 til 2013 steg aflønning af arbejdskraften med 28 mio. kr., mens den siden 2011 er faldet med 45 mio. kr. eller 4 %.

1.2.6. Kapital aflønning

Definition af kapital aflønning

Trækkes aflønningen af arbejdskraft fra indtjeningen fås, hvad der er tilbage til aflønning af kapitalapparatet. Kapital aflønningen kan måles med og uden afskrivninger. Bruttooverskuddet er defineret som indtjening fratrukket aflønning af arbejdskraft, mens der i nettooverskuddet herudover er fratrukket afskrivninger. Bruttooverskuddet angiver således, hvad der er tilbage til aflønning af kapital og dækning af afskrivninger, hvor nettooverskuddet alene angiver, hvad der er tilbage til kapital aflønning.

Faldende bruttooverskud

Bruttooverskuddet udgjorde 613 mio. kr. i konsumindustrien, svarende til et fald på 133 mio. kr. i forhold til 2012. Fiskemelsfabrikkernes bruttooverskud faldt med 114 mio. kr. Samlet set faldt bruttooverskuddet med 248 mio. kr., svarende til 31 % fra 2012 til 2013.

Bruttooverskuddet fordelt på brancher er vist i tabel 5.17.

Tabel 5.17. Bruttooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	178	74	134
Sild og makrel	22	108	153
Rejer og muslinger	316	387	242
Laksefisk	113	100	43
Blandet forarbejdning	65	77	41
Konsum i alt	694	746	613
Fiskemelsfabrikker	190	53	-61
I alt	884	799	551

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Afskrivninger

De samlede afskrivningerne omfatter både afskrivninger og nedskrivninger på materielle og immaterielle aktiver.

Nettooverskud

Fradrages afskrivninger fra bruttooverskuddet opnås nettooverskuddet, det vil sige, hvad der er tilbage alene til aflønning af kapitalen. Dette fremgår af tabel 5.18 fordelt på underbrancher.

Tabel 5.18. Nettooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	153	59	99
Sild og makrel	-20	61	106
Rejer og muslinger	284	319	223
Laksefisk	81	65	13
Blandet forarbejdning	41	45	17
Konsum i alt	539	549	458
Fiskemelsfabrikker	112	12	-122
I alt	650	561	335

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Nettooverskuddet faldt til 335 mio. kr.

Nettooverskuddet var i 2013 på 458 mio. kr. for konsumindustrien, svarende til en forøgelse på 91 mio. kr. i forhold til 2012. Fiskemelsfabrikkernes bruttooverskud faldt med 134 mio. kr. Samlet set faldt nettooverskuddet med 226 mio. kr. fra 2012 til 2013 og var således i 2013 på 335 mio. kr. Set over hele perioden 2011 til 2013 faldt nettooverskuddet med 315 mio. kr.

1.2.7. Rentabilitet

Rentabiliteten vurderes ved at betragte nettooverskuddet i forhold til kapitalapparatets størrelse. Kapitalapparatet omfatter alle anlægsaktiver. Rentabiliteten fordelt på brancher er vist i tabel 5.19.

Tabel 5.19. Rentabilitet fordelt på brancher (%)

	2011	2012	2013
Torske- og fladfisk	37	22	27
Sild og makrel	-5	15	28
Rejer og muslinger	30	21	25
Laksefisk	33	21	4
Blandet forarbejdning	19	14	7
Konsum i alt	24	19	21
Fiskemelsfabrikker	25	4	-22
I alt	24	18	12

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Rentabilitet på mindst 7 % nødvendig

Den beregnede indikator for rentabiliteten inden for fiskeforarbejdning kan anvendes til vurdering af den økonomiske situation i sektoren. I vurderingen anses en alternativ forrentning på 7 % p.a. at være rimelig på lang sigt, baseret på det generelle renteniveau. Rentabiliteten i fiskeforarbejdning skal således være større end 7 %, såfremt der skal være interesse for at investere i forarbejdningsindustrien frem for andre sektorer og kun derved kan en konsolidering og fornyelse sikres.

Høj rentabilitet for de fleste konsumbrancher

Rentabiliteten for alle konsum underbrancher er positiv og i de fleste tilfælde forholdsvis høje, når de vurderes i forhold til en alternativ forrentning på 7 %. For underbranchen "Laksefisk" gælder det, at den tidligere har haft en relativ høj rentabilitet, men den høje pris på laks i 2013 har reduceret rentabiliteten til 4 %. For underbrancherne "Torske- og fladfisk" og "Sild og makrel" som tidligere har været plaget af meget lav eller negativ rentabilitet har de sidste 2-3 år oplevet en meget høj rentabilitet. For underbranchen "Rejer og muslinger" gælder det også, at de har haft en højere rentabilitet end den alternative forrentning, hvilket har været tilfældet i en længere årrække. Dette kan muligvis forklares med at der kun er relativt få virksomheder i denne branche som dominere markedet.

Rentabilitet i konsumindustrien på 21 %

Rentabiliteten for konsumindustrien var på 21 % i 2013, hvilket var en stigning på 2 procentpoint i forhold til 2012, men et lille fald i forhold til 2011 med 3 procentpoint.

Negativ rentabilitet i fiskemelsfabrikkerne på -22 %

Rentabiliteten for fiskemelsfabrikkerne var negative i 2013 med en rentabilitet på -22 %, hvilket var et fald på hele 26 procentpoint i forhold til 2012, og 47 procentpoint i forhold til 2011.

Samlet set opnåede fiskeindustrien en rentabilitet på 12 %, hvilket var et fald på 6 procentpoint i forhold til 2012 og 12 procentpoint i forhold til 2011.

1.2.8. Anvendelse af data på EU-plan

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi analyse af fiskeindustrien tager, som tidligere nævnt, udgangspunkt i de anvendte principper for underbrancheinddeling, som

er beskrevet i Fiskeriets Økonomi 2006. Den oprindelige underbrancheinddeling er korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver, samt de diskretionshensyn som er gældende for individdata i Danmarks Statistik.

I udarbejdelsen er der lagt vægt på, at indsamlingen af data sker, i overensstemmelse med de vedtagne forordninger om indsamling af økonomiske data¹⁾ på EU-plan. Dette gør det muligt at anvende de aggregerede data i forbindelse med udarbejdelsen af den årlige økonomiske rapport til EU vedrørende den danske fiskeindustri.

Arbejdet ledes af EU Kommissionens rådgivende videnskabelige komite (STECF), og rapporter kan findes på STECF's hjemmeside²⁾.

Den seneste EU rapport beskriver de enkelte medlemslandes fiskeindustri og de væsentligste ændringer fra 2008-2012.

https://stecf.jrc.ec.europa.eu/documents/43805/861045/2014-12_STECF+14-21+-+EU+Fish+Processing+Industry_JRC93340.pdf

¹ Rådets forordning (EF) Nr. 1543/2000 af 29. juni 2000 EØF-Tidende nr. L 176/1 og Kommissions forordning (EF) Nr. 1639/2001 af 25. juli 2001 EØF-Tidende nr. L 222/53.

² <https://stecf.jrc.ec.europa.eu>